

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 7.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
G	D	B	E	C	A	H	F	J	K

Kimarad: L

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. exklusiven Zwei-Personen-Designhotel
- 10. sechs Monaten
- 11. (kreis)runde
- 12. 1945
- 13. Leuchtturm
- 14. an der Nordsee
- 15. Versteigerung
- 16. 105.000 (Euro)
- 17. Einrichtung(sgegenstände)
- 18. das Schlafzimmer
- 19. dicken (Turm)mauern
- 20. auf der (ersten) Treppe(nstufe)
- 21. Kurzurlauber (zu zweit) / Hochzeitspaare

3.

0.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
C	K	B	L	A	G	H	D	J	E

Kimarad: F

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
30	30
29	29
28	28
27	27
26	26
25	25
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17
16	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Források

1. Kurier, Sonntag, den 31. Juli 2005 Seite 19
2. www.morgenpost.de
3. http://www.morgenpost.de/berlin/article712389/Berlin_mit_dem_Zauber_Rad_entdecken.html

---

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. und
1. oder
2. die
3. dass
4. als
5. die
6. wenn

2.

0. einer
7. denen
8. die
9. den
10. des
11. jeder
12. jedem
13. denen

A kimaradó két szó: eine, jede

3.

0.	14.	15.	16.	17.	18.
G	B	E	A	C	D

Kimarad: F

4.

01. gründen
02. erschienen
19. groß
20. verbracht
21. Ausgabe/n
22. Einsatz
23. Lesern / Lesenden
24. fühlte
25. überlegen
26. helfen

5.

A megoldásba csak 4 ✓-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges ✓-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány ✓ szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 4-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze le, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

01. das
02. ✓
27. man
28. dass

29. ✓
30. werden
31. am
32. ✓

33. würde
34. ✓
35. ✓
36. das

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 36 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
36	30
35	29
34	28
33	28
32	27
31	26
30	25
29	24
28	23
27	23
26	22
25	21
24	20
23	19
22	18
21	18
20	17
19	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
18	15
17	14
16	13
15	13
14	12
13	11
12	10
11	9
10	8
9	8
8	7
7	6
6	5
5	4
4	3
3	3
2	2
1	1

Források

1. <http://www.geo.de/GEOLino>, 26.04.2005
2. JUMA 1/2004, S. 20-21
3. <http://www.GEOLino.de>, 2005. 03. 17.
4. www.spiegel.de, 03.05.2005
5. TOPIC, April 2004, Nr. 151, S. 17.

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként csak 6 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó. Ha 6-nál többet írt, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e.
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

0.	X	wonach die Siebenschläfer ihren Namen bekommen haben.
		in welchen Monaten die Tiere ihren Winterschlaf halten.
1.	X	wozu der Winterschlaf dient.
		welche Tiere den Winter ohne Winterschlaf überstehen können.
2.	X	wodurch die Tiere ihren Energieverbrauch reduzieren.
3.	X	aus welchem Grund die Fledermäuse im Winter nichts zum Fressen haben.
4.	X	wo die Fledermäuse überwintern.
		warum die Fledermäuse bestimmte Orte zum Winterschlaf bevorzugen.
5.	X	von wem für die Ruhe der Winterschläfer gesorgt wird.
		wie die Störung der Winterschläfer bestraft wird.
6.	X	wie der ruhige Winterschlaf der Fledermäuse geschützt wird.

2.

0. C) alles abgelehnt
7. C) sie sich nicht um die Gefühle ihrer Eltern gekümmert hat
8. B) Monika immer ihre eigene Entscheidung treffen wollte
9. C) Monika keine Vorstellung über ihre Zukunft hatte
10. B) Monika von zu Hause weggezogen ist
11. B) um ihre eigenen Kosten zu finanzieren
12. A) ihre Eltern wahrscheinlich immer ihr Bestes wollten
13. C) findet sie wieder den Kontakt zu ihren Eltern
14. A) sie sich damals austoben konnte
15. C) versöhnt und sie sind offen zueinander
16. B) auch verschiedene Menschen gut zusammenleben können

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. die normale Krankenversicherung	19. der Risikobereitschaft
17. Einzelpersonen ... Familien (Csak a kettő együtt fogadható el, sorrend nem számít.)	20. abbricht / abbrechen muss
18. im Voraus / früher	21. Mietwagen
	22. den vollen Schaden

SZÖVEGEK

Winterschlaf

Sprecher:

Also die Siebenschläfer, die heißen ja so, weil sie sieben Monate im Jahr verschlafen. Es gibt eine ganze Gruppe, die nennt man Schlafmäuse, weil sie eben im Winter Schlaf machen.

Sprecherin:

Allerdings ist der Winterschlaf nicht dazu da, um sich mal ordentlich auszuschlafen.

Sprecher:

Der Winterschlaf dient natürlich nicht der Erholung, so wie der Schlaf, den wir mal im 24-Stunden-Rhythmus durchführen, um uns selber ein bisschen wieder zu erholen, sondern er ist aus der Not geboren. Man muss ja den Winter irgendwie überstehen, und das ist nicht so einfach. Das tun eben viele, indem sie in diesen Winterschlaf verfallen. Im Winter gibt es wenig zu fressen, das heißt, die Tiere müssen sich während des Sommers einen Winterspeck anfressen, so dass sie den Winter gut überstehen.

Sprecherin:

Wenn es wenig oder nichts zu essen gibt, muss man sich etwas einfallen lassen. Die Tiere, die Winterschlaf halten, haben einen Trick gefunden. Sie bewegen sich nicht und stellen ihre eigene Körpertemperatur ein paar Grad niedriger. Dadurch verbrauchen sie viel weniger Energie, als sie normalerweise zum Leben brauchen. Das ist so, wie wenn man die Heizung ein paar Stufen runterdreht. Dann verbraucht man auch nicht so viel Heizöl. Das Heizöl der Tiere ist das Fett, das sie sich angefressen haben. Und das muss für den ganzen Winter reichen. Zum Beispiel bei den Fledermäusen.

Sprecher:

Fledermäuse leben ja von Insekten. Im Winter gibt es keine Insekten, jedenfalls fliegen sie nicht herum. Das heißt, die Fledermäuse haben dann nichts zum Fressen. Fledermäuse hängen dann an der Decke, in einer Höhle, im Dachboden, oder sonst wo im Winterquartier. Sie senken ihre Körpertemperatur tatsächlich um bis zu 10 Grad ab, dadurch ist natürlich der Energieverbrauch sehr verringert. Sie kommen also im regelrechten Sinne auf Sparflamme über den Winter.

Sprecherin:

Wichtig ist dabei, dass die Winterschläfer nicht gestört werden. Denn wenn man sie weckt, kann es leicht passieren, dass sie ihre Heizung wieder aufdrehen, und viel zu viel Heizöl, also Fett verbrauchen.

Sprecher:

Die Fledermäuse hängen jetzt also in irgendwelchen Ställen, oder in Höhlen oder so, und haben ihren Stoffwechsel runtergefahren, haben die Temperatur gesenkt, und wenn jetzt da unten plötzlich Leute rumlaufen, dann werden sie natürlich verschreckt, und sie kurbeln also innerhalb kürzester Zeit ihren Stoffwechsel an, heben die Temperatur wieder an, um aktiv zu sein und möglichst wegzufiegen. Und das kann für sie gefährlich sein, weil sie in dieser Phase so viel Energie verbrauchen, dass der Energievorrat vielleicht für den ganzen Winter nicht mehr reicht.

Sprecherin:

Wenn der Energievorrat aufgebraucht ist, es aber keinen Nachschub gibt, verhungern die Fledermäuse. Und daher sorgen Naturschützer dafür, dass die Winterschläfer wirklich ihre Ruhe haben in den Höhlen und Ställen.

Sprecher:

Deswegen schützt man ja heute auch solche Ställe, von denen man weiß, dass da zum Winterschlaf Fledermäuse drin sind, indem man Gitter hinmacht, dass keiner aus Versehen da reinrennt und sie stört.

Eltern und Jugendliche

Reporter:

Monika, jetzt bist du eben 26 geworden. Wie war es bei dir damals, als du noch zur Schule gingst? Ich meine, das Verhältnis zu den Eltern? Weißt du das noch?

Monika:

Oh, ja! Das war katastrophal. Ich war gegen alles, aber wirklich gegen alles. 'Hab mir nichts sagen lassen. Dabei fühlte ich mich noch stark. Alles was mir meine Eltern sagten, wurde von mir ignoriert. Ich war so mit mir beschäftigt, habe nicht mal drüber nachgedacht, was meine Eltern fühlten. Und denen ging es mit mir bestimmt nicht toll. Ich hab mir in nichts reinreden lassen, wollte alles selbst entscheiden. Das fing mit ganz banalen Sachen an, z.B. wann komme ich abends nach Hause, wann mache ich Hausaufgaben, wann treffe ich mich mit Freunden. Ich hatte keine Lust, Rechenschaft darüber abzulegen, wo ich bin und was ich mache. Das waren Dinge, die eigentlich nicht so dramatisch sind, aber im Zusammenleben innerhalb der Familie doch irgendwie abgesprochen werden müssen.

Reporter:

Und wie war's nachher, nach der Schulzeit?

Monika:

Schlimmer war erst meine Zeit nach der Schule. Ich wusste absolut nicht, was ich danach machen sollte und habe alle Tipps, Ideen und Vorschläge meiner Eltern vor vornherein abgelehnt, noch nicht mal drüber nachgedacht. So nach dem Motto, wird schon alles irgendwie werden.

Wir haben uns so viel gestritten und streckenweise gar nicht unterhalten. Bis ich, nachdem ich mein Abi gemacht habe, einfach ausgezogen bin. Ich habe mich, oh ich darf gar nicht dran denken, einfach an der Geburtstagsparty meines Vaters hingestellt und allen verkündet, dass ich nächste Woche ausziehe.

Reporter:

Was meinst du, warum warst du damals so? Hast du darüber nachgedacht?

Monika:

Hm. Ich muss sagen, dass das nicht so richtig gegen meine Eltern ging, sondern nur um mein Leben. Ab 16 hatte ich so mit mir zu tun, mich in dieser Welt zurechtzufinden, und ich war zu stolz um zuzugeben, dass mir das eigentlich alleine gar nicht gelingt. Ich kannte meinen Platz nicht. Wusste nicht, was alles noch kommen wird.

Ich habe dann neben der Schule erst geputzt und dann in einer Pizzeria gearbeitet. Für mich war es sehr wichtig, ein wenig Geld zu verdienen, damit ich mein Leben, meine Freizeit, wie zum Beispiel abends wegzugehen, von meinem Geld finanzieren kann und mir keiner Vorwürfe machen kann.

Reporter:

Und wie siehst du das jetzt?

Monika:

Jetzt? Klingt komisch, aber es musste wohl so sein. Auch wenn mir viele Dinge mehr als peinlich sind und ich nicht gern daran erinnert werden möchte.

Hinterher weiß man immer mehr, bloß dann ist es zu spät. Wahrscheinlich wäre es besser gewesen, sich nicht ganz so wichtig zu nehmen und zu kapieren, dass die Eltern einen lieben und bestimmt nichts Schlimmes wollten. Und für sie war auch alles kompliziert, da ich die Älteste von ihren 2 Kindern bin und sie ja das alles zum ersten Mal erlebt haben.

Reporter:

Du hast jetzt so dein Leben. Was hat das bei euch bewirkt?

Monika:

Komisch, bei uns ist es schnell viel viel besser geworden. Nach meinem Auszug gab es noch ein wenig Stress und dann haben wir uns wieder angenähert. In der Zwischenzeit hab ich viel kapiert und erlebt und einfach auch gemerkt, wie mir meine Eltern fehlen. Ich kann zwar nicht für meine Mutter reden, aber sie erzählte mir auch, wie sie die vergangene Zeit mit mir erlebt hat und war sogar bereit, Sachen, die sie falsch gemacht hat, zuzugeben.

Reporter:

Du hast dir einiges aber auch sicher überlegt.

Monika:

Einige Dinge, die ich gemacht habe, hätte ich mir sparen können – echt dummes Zeug! Aber wahrscheinlich war es gut, sich so ausgetobt zu haben, um dann später nicht frustriert über eine vertane Jugend sinnieren zu müssen. Und außerdem läuft jetzt bei uns alles prima, ganz ehrlich und offen. Natürlich streiten wir uns immer noch, aber wir reden, nachdem wir die Türen zugeknallt haben. Und wir können sogar gemeinsam über die Vergangenheit lachen und genießen die Zeit, die wir miteinander verbringen ganz intensiv. Vor drei Jahren waren wir sogar für 2 Wochen zusammen im Urlaub in Italien. Alle vier! Das war für uns sehr interessant zu sehen, wie man trotz unterschiedlicher Ansichten prima zusammenleben kann. Einfach, weil man redet und zuhört und versucht, den anderen zu verstehen. Das klingt ziemlich kitschig, aber es ist wirklich so.

Reiseversicherungen

Die Auslandskrankenversicherung

Die Auslandskrankenversicherung ist die einzige Versicherung, die man im Urlaub unbedingt braucht. Innerhalb der EU ist man zwar über die normale Krankenversicherung grundsätzlich abgesichert, es werden aber nicht alle Kosten übernommen. Und in bestimmten Ländern außerhalb Europas gilt der Versicherungsschutz der normalen Krankenkasse überhaupt nicht. Eine spezielle Auslandskrankenversicherung ist also sehr sinnvoll und muss auch gar nicht teuer sein. Bei der DBK zum Beispiel zahlt man als Einzelperson nur sechs Euro im Jahr, die Hochkoburg bietet ein Familientarif für jährlich 19,50 Euro an.

Die Reiserücktrittsversicherung

Eine Reiserücktrittsversicherung ist empfehlenswert, wenn man eine teure Reise lange im Voraus bucht. Denn je früher man bucht, desto schwieriger ist es einzuschätzen, ob man die Reise auch tatsächlich antreten kann. Ohne Versicherung bleibt man bei einer teuren Reise dann eventuell auf sehr hohen Stornierungsgebühren sitzen. Bei günstigen Last-Minute-Reisen ist das Risiko geringer; ob man sich trotzdem absichern will, hängt von der persönlichen Risikobereitschaft ab. Falls Sie eine Reiserücktrittsversicherung abschließen möchten, noch ein Tipp: Gute Versicherungen zahlen auch dann, wenn Sie die Reise schon angetreten haben, sie aber aus einem wichtigen Grund abbrechen müssen.

Die Mallorca-Police

Wenn man im Urlaub mit einem Mietwagen unterwegs ist, empfehlen die Verbraucherschutzzentralen eine so genannte Mallorca-Police abzuschließen. Das ist eine Zusatzversicherung für Mietwagen, sie gilt aber nicht nur für Mallorca, sondern für ganz Europa. Die Mallorca-Police deckt hohe Unfallschäden ab. Normale Kfz-Versicherungen für Mietwagen im Ausland haben nämlich manchmal zu niedrige Deckungssummen. Bei großen Unfällen kommt es vor, dass die Versicherung nicht den vollen Schaden übernimmt. Mit der Mallorca-Police ist man in so einem Fall abgesichert.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 22 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
22	30
21	29
20	27
19	26
18	25
17	23
16	22
15	20
14	19
13	18
12	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
11	15
10	14
9	12
8	11
7	10
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. www.wdr.de/cgi-bin/mkram?rtsp:ras01.wdr.de/radio/radio5/lilipuz/wissenschaft/03-02-14_winterschlaf.rm
2. Beszélgetés egy fiatal lánnyal (stúdiófelvétel)
3. www.tagesschau.de/mediathek/swr2008

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljeskörű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	2
Szövegalkotás	3
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	10

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfelé kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom, Szövegalkotás, Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Formai jegyek és hangnem szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különböző névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, közép fok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókinccs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókinccs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
  - megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).
-

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értene meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezőmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezőmód szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- L = lexikai hiba,
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,
- É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- G = nyelvtani (grammatikai) hiba,
  - ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,
-

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.
i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás. vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozásából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	20

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezés mód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd az első feladatnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.